

Cevat Geray'ın Ardından

Mayıs ayında yayınladığımız çıkış sayımızdan sonra Cevat Geray'ı kaybettik. Artık Hocamız yok. Hocamızı kaybetmemizin ardından birbirimizle yaptığımız çeşitli konuşmalarda bir kez daha fark ettik ki, Cevat Geray, akademik ve politik öneminin yanı sıra onu tanıma şansını elde etmiş herkes için ayrı ve çok değerli anlamlar ifade ediyor. Hocamız nezaketiyle, büyük deneyim birikimiyle, bu birikimini paylaşarak çoğaltma isteğiyle ve tabii ki yanından geçerken bile hissedebileceğiniz yaşam enerjisiyle özel biriydi. Hep öğretici oldu, olmaya da devam edecek.

Türkiye'de akademik yetişkin eğitiminin toplumcu, halkçı, eşitlikçi bir kulvarda yer almasında ve her dönemin kendine özgü bozucu

etkilerine karşı yetişkin eğitiminin bu kulvarda ilerlemeye devam etmesinde kurucu bir öneme sahip olan, en zor zamanlarda bile duruşu ve çalışmalarıyla hepimize referans olan Hocamızı bir kez daha saygı ve sevgiyle anıyoruz.

Çıkış sayımızda bu derginin bir diyalog çağrısı olduğunu ifade etmiştik. O günden bu yana çağrımızın karşılık bulduğunu görüyoruz. Şimdi ilk sayımızı hazırladık ve okuyucularımızın ilgisine sunuyoruz. Bu sayımızda üç adet hakemli makalemiz var. Deniz Dinçel'e ait olan ilk makale yetişkinlere yönelik çevre eğitimlerinin farklı felsefi perspektiflere göre nasıl farklılaştığını ele alıyor. Ekolojik sorun yetişkin eğitiminin en güncel ilgi alanlarından biri. Dinçel çalışmasında tarafsız bir yetişkin eğitimi olmadığı gerçeğine işaret ediyor ve farklı çevre eğitimi uygulamalarının hangi bakış açılarından türediğini eleştirel bir gözle tartışıyor. Nihayetinde yetişkin eğitimi, varlık koşulumuz olan dünyanın dengesini bozma ve içinde yaşayamayacağımız hale sokma seviyesine varan kapitalist yıkım karşısında kendisine bir yer belirlemek durumunda. Dinçel'in yazısı, "sürdürülebilir kalkınma" ve benzeri neoliberal kavramlarla yürütülen yetişkin eğitimi uygulamalarına karşı doğa-insan ilişkisinin eşitlikçi biçimde dönüştürülmesini hedefleyen bir yetişkin eğitimi için önemli bir kaynak.

İkinci makalemiz Nurcan Korkmaz'a ait. Korkmaz çalışmasında, Beş Yıllık Kalkınma Planları'nın tarihsel seyrini eleştirel bir analize tabi tutarak Türkiye'de yetişkin eğitiminde yaşanan dönüşümün göstergelerini ortaya çıkarıyor. "Kalkınma" yetişkin eğitimi açısından en tartışmalı kavramlardan biri. Korkmaz, Türkiye'nin kalkınmaya bağlanan eğitim hedeflerinin 1980 sonrasında nasıl neoliberal piyasaların bir aracı haline getirildiğinin izini sürüyor.

Üçüncü makalemizde Demet Çelik, güncel yetişkin eğitimi tartışmalarındaki en kritik konu başlıklarından üçünü bir araya getiriyor: Küreselleşme, üniversiteler ve uzaktan eğitim. Üniversitelerin

uzaktan eğitim merkezleri, bu kurumlarda yaşanan neoliberal dönüşümün en çarpıcı örnekleri durumunda. Çelik, uzaktan eğitimin ve üniversitelerin tarihsel gelişimi içinde ikisi arasında bugün ortaya çıkan ilişkinin niteliğini açığa çıkartan bir inceleme yapıyor.

Hakemli makalelerimizin yanı sıra yetişkin eğitimi tarihinden iki yazımız var. İlki tabii ki Cevat Geray'la ilgili. Meral Uysal, tarihsel birikimimizin artık bizimle olmayan temsilcisi Cevat Hoca'nın halk eğitimi perspektifini kendisinden alıntılarla veriyor ve onun bu alandaki kurucu niteliğinin düşünsel kaynaklarını gösteriyor.

Niyazi Altunya ise Türkiye yetişkin eğitimi tarihinin özgün deneyimlerinden bir olan Ali Okulları'nı çeşitli yönleriyle aktarıyor. Yetişkin okumaz-yazmazlığı Türkiye'nin halen çok önemli bir sorunu. Milyonlarca okumaz yazmazı olan bir ülkede yaşıyoruz ve bu sorun aniden yanıp sönen resmi reklam kampanyaları dışında yetkililerin gündeminde bile değil. Örneğin geçtiğimiz günlerde açıklanan "2023 Eğitim Vizyonu" belgesine bakıldığında anlaşılıyor ki Milli Eğitim Bakanlığı böyle bir sorun olduğundan haberdar bile değil. "Güçlü Yarınlar İçin" üst başlığı taşıyan belgenin, çok büyük çoğunluğu kadın olan milyonlarca yetişkin okumaz yazmazı görmezden gelerek (ve görünmez kılarak) nasıl güçlü yarınlar kuracağını bilemiyoruz. Altunya'nın yazısı bir taraftan bize bu sorunun eski ve değişmeyen niteliğini hatırlatırken diğer taraftan da dönüp bakabileceğimiz bir deneyim birikimimizin var olduğunu söylüyor.

Çıkış sayımızda dergimizin kadim "kuram ve uygulama sorunu"nu önemsediğini ifade etmiştik. Umut Yaşar Göç, kendisinin yürüttüğü ilgi çekici bir yetişkin eğitimi uygulamasını dergimiz için yazdı. Uygulama ilgi çekici çünkü kadına yönelik şiddetin önlenmesinde erkeklere dönük eğitim tedbirleri alınması çok yönlü ve canlı bir tartışmayı hak ediyor. Göç, yetişkin eğitimi ve erkeklik çalışmaları (veya eleştirel erkeklik incelemeleri) başlığında yapılacak kapsamlı

analizleri kışkırtan çalışmasının ayrıntılarını bizimle paylaşarak bu tartışmayı başlatma niyetini ortaya koyuyor.

Dergimizin bu sayısının son yazısı ise bir çeviri. Peter Mayo'nun eleştirel yetişkin eğitimi çalışmaları için geniş bir literatür taraması olarak okunabilecek bu yazısında uluslararası alanda öne çıkan konu başlıklarını, tartışmaları ve kaynakları bulmak mümkün. İlgililere sunarız.

Mayo'nun yazısının başlığındaki metafora bir atıf yaparak okurlarımızla yazarlarımız arasından çekilelim: Radar altı uçmak. Mayo bu ifadeyi, şiddet düzeyi dönem dönem değişen ama hiç bitmeyen baskılar sürüp giderken eleştirel yetişkin eğitiminin kendi yolunu nasıl bulduğuna işaret etmek için kullanıyor. Türkiye'nin özgür düşünce tarihi hep radar altı uçmanın tarihi oldu. Öteden beri eleştirel içeriğini hiç kaybetmemiş olan yetişkin eğitimi geleneği de bu durumdan kendi payına düşeni hep aldı, bugün de alıyor. Türkiye üniversitelerinde Cevat Geray da bununla yüzleşti, bugün bizler de bununla çeşitli biçimlerde yüzleşiyoruz. Dergimiz ise özgür düşüncenin ve eleştirel bakış açılarının yetişkin eğitiminin olmazsa olmazı olduğuna inanıyor.

Mayıs 2019'da görüşmek üzere.

İyi okumalar.

Ş. Erhan Bağcı
30.11.2018